

ปัญหาทางเศรษฐกิจและปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคนไทยในของโลกาภิวัตน์ ก็คือ การเดินทางไปทำงานในต่างประเทศของคนไทย ซึ่งก็ทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ในส่วนที่ประสบความสำเร็จ ก็ก่อให้เกิดผลดีต่อทั้งส่วนรวมและส่วนตัว คือ ประเทศชาติ สังคม และครอบครัว ในส่วนที่ยังก่อให้เกิดปัญหาอยู่ในขณะนี้โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับภูมิภาค เช่น คนไทยที่เดินทางไปลักลอบทำงานในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้เขียนสนใจ-ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเป็นเอกสารเล่มนี้ขึ้น เพื่อเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยผู้ตกทุกข์ได้ยากในประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะเริ่มมีปัญหามากขึ้นเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น เช่น ประเทศสิงคโปร์ หรือประเทศในตะวันออกกลาง เป็นต้น

การเขียนเอกสารเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีก็เนื่องมาจากข้อมูลที่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการต่าง ๆ และผู้ปฏิบัติงานภาคสนาม ดังนั้นจึงขอขอบคุณสถานเอกอัครราชทูตไทย ๗ กรุงโตเกียว สถานกงสุลใหญ่ ๗ นครโอซาก้า สำนักงานแรงงานไทยในประเทศญี่ปุ่น ฝ่ายสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟู กองสงเคราะห์ผู้ประสบภัย กรมประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานที่มีส่วนผลักดันให้หนังสือฉบับนี้สำเร็จด้วยดี จากคุณศิริภาณุณี ศิริวรรณไพบลย์ คุณมุกดา แก้วมุกด์ คุณสุพรรณดี โรจนทัฬหะ คุณประณีต กิรพันธ์ คุณอัจฉรา เขียมเพ็ง และคุณจันทร์เพ็ญ แก้วภมร จึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายประพัฒน์ ทงษ์ทอง)

19 มิถุนายน 2540

712.05.6
ป317ก

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม

05767

การช่วยเหลือคนไทยตกทุกข์ได้

บทคัดย่อ

จากภาวะการแผ่ทางเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้คนไทย เดินทางไปทำงานในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทั้งเดินทางไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย และผิดกฎหมายก็ตาม หรือไปโดยสมัครใจ หรือถูกหลอกลวงไปก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวก และด้านลบต่อประเทศ สังคม และครอบครัว โดยผลกระทบด้านบวกทำให้ประเทศไทยมีรายได้ จากการที่คนไทยไปทำงานในต่างประเทศ แล้วส่งเงินกลับประเทศไทยผ่านระบบธนาคาร ประมาณปีละ 25,000 - พันล้านบาท ส่วนผลกระทบด้านลบ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกียรติภูมิ ของประเทศไทย เนื่องจากมีหญิงไทยเดินทางไปลักลอบค้าบริการทางเพศ หรือแรงงานไทยที่ ลักลอบไปทำงานอย่างผิดกฎหมาย ประมาณการจากกระทรวงการต่างประเทศ เป็นชายประมาณ 30,000 คน หญิงประมาณ 40,000 คน รวม 70,000 คน ทำให้มีปัญหาคาความ เป็นอยู่และเกิด ความเครียด ก็ก่อเหตุทะเลาะวิวาทจนถึงเข้ากันตายก็เคยมีมาแล้ว ดังเช่นคนงานไทยในประเทศ สิงคโปร์ดังที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ตลอดจนผลกระทบทางด้านสุขภาพ เกิดปัญหาการแพร่ ระบาดของโรคบางประเภท โดยเฉพาะโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (โรคเอดส์) ซึ่งที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อมีการตรวจพบคนไทยติดเชื้อ HIV จะถูกส่งตัวกลับประเทศไทยทันที นอกจากนี้เกิดปัญหา เด็กไทยถูกทอดทิ้งในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนทางด้านครอบครัวก็ทำให้เกิดปัญหาครอบครัว ล่มสลาย ปัญหาหนี้สิน และในส่วนบุคคลไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นที่ผู้เขียนได้ เสนอ ผลงานไว้ นั้น ก็จะมีประสพกับปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ นา ๆ ในการอยู่ทำงานอย่างผิดกฎหมาย เพราะประเทศญี่ปุ่นจะอนุญาตให้เฉพาะผู้ประกอบการวิชาชีพ วิชาการและแรงงานฝีมือเท่านั้นที่ เข้าไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นได้ ดังนั้นเมื่อคนไทยไปลักลอบทำงานอย่างผิดกฎหมาย จะก่อให้เกิด ขบวนการมิถจอาชีพต่าง ๆ กลุ่มต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด มาเฟียซิง เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหากับคนไทยในต่างประเทศ ในฐานะที่เป็นคนไทยจึงต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งในบทบาทและภาระหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือคนไทย ผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศก็คือ กรมประชาสงเคราะห์ โดยดำเนินการให้ความช่วยเหลือตาม ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินเพื่อสำรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือ

4

เลขเรียกหนังสือ.....	13.05.6
เลขทะเบียน.....	5767
วันที่.....	25 มี.ย. 2546

คนไทยผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศที่กลับภูมิลำเนาเดิม พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2526 โดยระเบียบนี้ได้มอบอำนาจให้สถานเอกอัครราชทูตฯ สถานกงสุล และสำนักงานคณะทูตถาวร สารองจ่ายเพื่อให้การช่วยเหลือคนไทยผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศให้เดินทางกลับประเทศไทยได้ ดังนี้

1. ค่าพาหนะในการส่งตัวกลับประเทศไทยในอัตราต่ำสุด
2. ค่าอาหารระหว่างรอรับความช่วยเหลือ และระหว่างการเดินทางกลับประเทศไทย
3. ค่าเช่าที่พักในระหว่างรอและระหว่างการเดินทาง (ถ้าจำเป็นต้องมี)
4. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น ค่าเวชภัณฑ์ ค่ารักษาพยาบาลเมื่อเกิดเจ็บป่วย

ในระหว่างการเดินทาง หรือรอรับความช่วยเหลือ ค่าเครื่องนุ่งห่มเท่าที่จำเป็น ค่าปรับกรณีการตรวจลงตราอายุ และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่จำเป็น

จะเห็นได้ว่าการช่วยเหลือคนไทยผู้ตกทุกข์ได้ยากตามระเบียบกระทรวงการคลังนี้ ยังมีข้อจำกัด ไม่ครอบคลุมปัญหาที่คนไทยในต่างประเทศได้รับ ซึ่งการช่วยเหลือจะจำกัดเฉพาะกรณีเป็นความเดือดร้อนที่จะต้องเดินทางกลับประเทศไทยเท่านั้น หากเป็นความเดือดร้อนในกรณีอื่น ๆ เช่น เจ็บป่วยไม่มีค่ารักษาพยาบาล แต่ไม่ได้เดินทางกลับประเทศไทย หรือการนำศพหรืออัฐิกลับประเทศไทย จะไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือได้ ข้อจำกัดนี้ก่อให้เกิดปัญหาแก่เจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังไม่มีข้อจำกัดอื่น ๆ อีกดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้ในบทวิเคราะห์ของ เอกสารฉบับนี้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ 1 บทนำ	1
- การเดินทางไปทำงานต่างประเทศมี 4 ลักษณะ	2
- การเดินทางไปทำงานต่างประเทศอย่างผิดกฎหมาย 6 ลักษณะ	2
1. การลักลอบไปในฐานะท่องเที่ยว	2
2. การลักลอบไปทำงานในฐานะแสวงบุญ	3
3. การลักลอบไปทำงานโดยเจตนา	3
4. การลักลอบไปทำงานโดยใช้ใบเบิกทาง	4
5. นายจ้างลักลอบพาลูกจ้างไปทำงานต่างประเทศ	4
6. การลักลอบไปทำงานโดยอ้างว่าไปศึกษา	4
บทที่ 2 แรงจูงใจให้ไปทำงานกับผลกระทบที่เกิดขึ้น	6
1. แรงจูงใจในการเดินทางไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่น	6
2. ผลกระทบจากการที่คนไทยเข้ามาลักลอบทำงาน	9
- เกิดขบวนการมิจฉาซึท	9
- งานส่วนของญี่ปุ่นเข้ามาทำงาน	10
- งานด้านผลกระทบต่อชื่อเสียงของประเทศชาติ	11
- งานด้านอื่น ๆ	11
บทที่ 3 ปัญหาคนไทยในต่างประเทศญี่ปุ่น	12
1. ข้อมูลทั่วไป	12
2. ความเป็นมาของหญิงต่างชาติในค้าบริการทางเพศในญี่ปุ่น	12
3. ปัญหาคนไทยตกทุกข์ได้ยากในญี่ปุ่น	13
1) กรณีคนไทยป่วย	15
2) กรณีคนไทยที่เสียชีวิต	16
4. วิธีการเดินทางไป	17

	หน้า
บทที่ 4	
ภาพพจน์คนไทยในญี่ปุ่น	19
1. ภาพพจน์เกี่ยวกับสตรีไทย	19
2. กลุ่มผู้ที่เข้ามาทำงานโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย	19
3. ขบวนการชกนาสตรีมาเป็นหญิงบริการ	20
4. ลักษณะงานที่กฎหมายญี่ปุ่นอนุญาตให้คนต่างชาติทำงาน	24
บทที่ 5	
1. การป้องกันและการช่วยเหลือกับแนวทางแก้ไขปัญหา	25
- ด้านป้องกัน	25
- ด้านการช่วยเหลือ	26
1) สถานเอกอัครราชทูตไทยฯ	27
2) สำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่น	28
2. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศไทยที่ให้ความช่วยเหลือคนไทย	29
 ตกทุกข์ได้ยากในประเทศญี่ปุ่น	29
1) กรมประชาสงเคราะห์	29
2) การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย	31
3) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	31
4) ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ	31
5) ศูนย์นเรนทร (กระทรวงสาธารณสุข)	32
6) การช่วยเหลือขององค์กรเอกชนในประเทศญี่ปุ่น	32
3. มาตรการแนวทางแก้ไขปัญหาคในประเศไทย	32
4. ข้อมูลภูมิหลังของคนไทยในญี่ปุ่น (ช่วงปี 2537)	35
บทที่ 6	
บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ	38
 ข้อวิเคราะห์	38
1. ด้านระเบียบ หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน	38
2. ด้านส่วนราชการ	39
3. ด้านอื่น ๆ	39

ปัญหาในการปฏิบัติงาน	40
ข้อเสนอแนะ	42
ภาคผนวก	
1. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินเพื่อสำรองจ่าย เป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือคนไทยตักทูกข์ได้ยากในประเทศ ให้กลับภูมิลำเนาเดิม พ.ศ. 2522	45
2. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินเพื่อสำรองจ่าย เป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือคนไทยผู้ตักทูกข์ได้ยาก ในต่างประเทศให้กลับภูมิลำเนาเดิม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2526	52
3. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารและความคุม การใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงาน ในต่างประเทศ พ.ศ. 2530	54
4. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการที่จะใช้จ่ายเงิน จากกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ พ.ศ. 2529	62
5. งบประมาณ	65
6. รายงาน "ฝากบอกจากหญิงไทยในศาลา ณ เมืองโยโกฮาม่า"	66
7. บรรณานุกรม	71